

GEDİZ

azı İşleri Direktörü
M. Çağatay Uluçay

Sayı : 77 2. Teşrin/1944
AYLIK
MANİSA HALKEVİ DERGİSİ

İmtiyaz Sahibi
M. Azmi Önakin

MANISA'DA DERİCİLİK VE BUNDAN DOĞAN ZANAATLAR

— 6 —

Yazan ; İbrahim Gökçen

F i a t

İleri 1045 tarihli bir sicilde Akhisarlı Bali bin Kalender namında bir deri tacirinin Manisadan Veli bin Ali'ye birinci defa beheri yüz yirmişer akçeye olmak üzere 78 adet; İkinci defa beheri 115 ser akçeye olmak üzere 52 kırmızı sahtiyan sattığını iddia ederek bu fiat üzerinden parasını istediği ve alıcının daha aşağı aldığı cevaben bildirildiği yazılıdır.

Tabaklarla diğer esnafın münasebeieri

Tabaklar her hafta muayyen günlerde kavafllara dağıtmak üzere muayyen miktarda gön ve meşin, sahtiyan gibi keresteyi teslim etmek mecburiyetinde idiler. Bunun için tabaklar mahkeme huzu-

runda bazı insanların tacir nasb ederlerdi. O halde bunlar, ayakkabıcı esnafı ile tabaklar arasında mutavassıt mal satan, komisyoncu mahiyetinde idiler. Bu günkü « Tacir » denilen, kösele, çivi ve saire gibi ayak kabı malzemesi satanlar bunlardır.

Eski kayıtlarda at, deve, merkep, katır derilerinden « Sağrı » namile bir nevi kereste yapanlara da tesadüf ediliyor. Hicri 1000 yıllarında bu cins mala « s ğrı » adı verildiğini öğreniyoruz.[1] sağrı, halaç yaylarında müstamel derilere verilen isimdir.

[1] Onyedinci acırda Manisada ziraat, ticaret, esnaf teşkilânı : S. 128 vesika 9. S. 121, vesika 13 M. Çağatay Uluçay

Evliya Çelebi, İstanbul esnafından babs ederken sağricılar hakkında şunları yazıyor :
« Unkapamında bulunurlar. Dükkânları on üç, neferleri' yüzdür. Bunlar da kadimül eyyamdan beru debbağlara yamak olarak gelmişlerdir.» Evliya Çelebi seyahatnâmesi Cilt 1, S. 595

Mutaflar, keçi kılını tabaklardan alırlardı. Tabaklar da elde ettikleri kılımları önce mutaflara satmak zorunda idiler. Kadı keçi kılına narh verirdi. Keçi derisi fiatlanırsa tabaklar mahkemeye müracaat ederek kılın fiatını artırmak isterlerdi, bu artma işi de teşçil olunurdu.

Mutaflar tabaklardan keçi kılının 800 dirhemini 28 akçeye alırlarken 1081 hicri yılında keçi derisinin fiatlanması üzerine mutaflar mahkemeye müracaat ederek bu halden şikâyet etmişlerdi. O zaman tabaklar, keçi derisini bahalı aldıklarından ancak 800 dirhem keçi kılını 32 akçeye verebileceklerini beyan etmeleri üzerine kadı tarafından bu veçhile narh verilmişti. [2]

Tabaklarla diğer esnaf arasında pazar yeri ve satış hakkında kadı huzurunda mukaveleler yapılırdı. Buna göre tabaklar işledikleri kösele veya gönleri debbağ bazarında bubüççulara satarlar, eğer esnafın ihtiyacından fazla zuhur ederse o zaman diğer esnafa satabilirlerdi. [3]

[2] Manisada ziraat ve ticaret, esnaf teşkilatı : S. 78, M. Çağatay Uluçay

[3] Vesika : İkrar Babucı Yakup

Usta Yakup bin Ali nam papuççu nice nefer papuççu taifesinin önlerine düşüp meclisi şer'a gelüp debbağ taifesinin önlerine düşüp gelen Yunus bin Hıdır Ve sairleri mahzeriude ikrar idüp biz size

gönünüzü debbağ pazarında satın didik ve pazarda gönünüz satılmayıp ziyade kalursa her kime satar-sanuz satın didik deyu ikrar ittügü mezbur Yunus ve sairleri talebile tahrir olundu. Fi 15 Şaban 970

Ş u h u d e l h a l

Kerim Halife bin Süleyman   Mustafa Çelebi bin Hasan
Ahmet bin Hasan   ve gayrihim minel-
Esseyyaf   müslimin

VESİKA ;

İkrar Debbağ İbrahim ve Yunus

Debbağ taifesinden İbrahim bin Hasan nice debbağların önüne düşüp gelüp babuççulardan Yakup ve sairleri muvacehesinde ikrar idüp dükkânda biz gön satmamaga ve hafiyetten yabana göndermemeğe talak şart idüp dururuz amma pazar yerinde satılmayıp ziyade gelürse harice satarız ve ambardan dahi ol veçhile ziyade gelmegin sat-tuk deyu ikrar ettikleri biltalep tahrir olundu.

Fi tarihi mezbur.

VESİKA

Veçhi tahrirdir ki sicili sabıkta mestur olan çizmecî Yatı Cafer Biğ mezbur hacı Bali'nin muvacehesinde tahrir kelimat idüp başmakçı ve papuççu ve dikici taifesi mezad günü kifayet miktarı kerestelerin almadan aherden ve hariçten kimesne gön ve sahtiyan almak memnu iken mezbur hacı Bali nam daima bu makule taadiden hali değildir. Men olunması talep ederiz dediklerin mezbur hacı Bali gön alıcak nice olur. Şer'an ne lâzım gelür dedikte mezkûrun veçhi mezbur üzere kelimatı mer-kum Cafer Biğ talebile kayd olundu. Fi tarihi mezbur. **Manisa Mahkemei şeriye sicilleri**